

Sygn. akt I ACa 1146/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Merchel
Sędziowie:	SA Ewa Giezek (spr.) SO del. Barbara Rączka-Sekścińska
Protokolant:	stażysta Katarzyna Cybulska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

przeciwko K. G. (1), H. G. i K. G. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 8 lipca 2016 r., sygn. akt I C 634/15

1/ oddala apelację,

2/ zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Barbara Rączka-Sekścińska SSA Zbigniew Merchel SSA Ewa Giezek

Sygn. akt I ACa 1146/16

UZASADNIENIE

(...) (...) z siedzibą w G. w pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym domagała się zasądzenia od pozwanego K. G. (2) zapłaty kwoty 365.069,23 zł z odsetkami tytułem umowy poręczenia spłaty pożyczki.

Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, wydanym w dniu 14 kwietnia 2012 r. w sprawie VI Nc-e (...) (k. 7), Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty (k. 8) podnosząc zarzut, że roszczenie nie jest wymagalne, z uwagi na to, że powód nie doręczył pożyczkobiorcy oraz poręczycielom wypowiedzenia umowy pożyczki. Podniesiono również zarzut przedawnienia.

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2013 r. (k. 55-56) Sąd Okręgowy w Gdańsku na mocy art. 196 § 1 i 2 k.p.c. ustalił, że za zgodą stron do procesu w charakterze powoda wstąpiła (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

Następnie postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 8 lipca 2013 r. (k. 166) Sąd na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanych K. G. (1) i H. G..

Po ostatecznym przekształceniu podmiotowym po stronie powodowej oraz dopozwaniu K. G. (1) i H. G. powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych K. G. (2), K. G. (1) i H. G. kwoty 365.069,23 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 20 marca 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka wskazała m.in., że jej poprzednik prawny, będący spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową, udzielił pozwanej K. G. (1) pożyczki konsolidacyjnej w kwocie 325.000 zł, której poręczycielami byli pozwani K. G. (2) i H. G.. Ww. osoby nie wywiązały się ze swoich zobowiązań, w związku z czym nastąpiło wypowiedzenie umowy, a całość zadłużenia stała się wymagalna. Powódka przedstawiła dokładną kalkulację żądanej kwoty z uwzględnieniem dokonanych przez pozwanych spłat.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i o zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W przypadku uwzględnienia żądania powódki, pozwani wnieśli o rozłożenie świadczenia na raty. Pozwani podnieśli m.in. że pozwana K. G. (1) została wprowadzona w błąd przy zawieraniu kontraktu, gdyż była zapewniana, iż czas spłaty pożyczki zostanie wydłużony z 3 do 10 lat, co miało wynikać z planowanych zmian legislacyjnych odnośnie pożyczek udzielanych przez (...). Pozwani wskazali, że gdyby wiedzieli, że nie będzie możliwości zmiany terminu płatności pożyczki, to pozwana by jej nie zaciągnęła, a pozwani nie poręczyli. W ocenie pozwanych dokonana czynność prawna była nieważna ze względu na jej sprzeczność z zasadami współzycia społecznego - m.in. dobrymi obyczajami, uczciwością i zaufaniem do instytucji kredytowej, co wynikało również z odstąpienia przez poprzednika prawnego powoda od badania zdolności kredytowej pozwanej i udzielenia jej pożyczki, której od samego początku nie była w stanie spłacić ze względu na treść swojego zobowiązania. Pozwani podnieśli także zarzut, że działali pod wpływem błędu.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo w całości i obciążył powódkę kosztami postępowania (k. 352). W uzasadnieniu tego orzeczenia wskazał w szczególności, że błędy pożyczkobiorcy i poręczycieli polegające na przekonaniu o możliwości późniejszej zmiany przepisów prawa w sposób umożliwiający modyfikację pierwotnie zawartej umowy pożyczki nie były błędami co do treści czynności prawnej, lecz jedynie co do określonego, z natury rzeczy niepewnego, rozwoju wydarzeń w świecie zewnętrznym. Zatem nie było możliwe uchylene się od skutków prawnych złożonych oświadczeń woli, albowiem nie zaistniała sytuacja, o której mowa w art. 84 k.c. Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał, że w rozmowach poprzedzających zawarcie umowy pożyczki padała stanowcza informacja, że do końca 2010 r. wejdą w życie nowe przepisy umożliwiające zawarcie nowego kontraktu na 10 lat. A zatem (...), świadom własnej silniejszej pozycji oraz trudnej sytuacji finansowej pozwanej i jej męża, doprowadził do zawarcia umowy w takim kształcie, który - gdyby obowiązywał do końca - nie mógłby doprowadzić do całkowitej spłaty zobowiązania, wcześniej stanowczo informując pozwaną o możliwej zmianie warunków jej spłaty w przyszłości, a z drugiej strony zabezpieczając swoje interesy hipoteką na nieruchomości pozwanych. Takie zachowanie stanowiło w ocenie Sądu Okręgowego naruszenie uczciwości i rzetelności kupieckiej oraz zaufania, jakiego należałoby wymagać od każdej instytucji finansowej. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że przedmiotowa umowa pożyczki jest ze skutkiem ex tunc bezwzględnie nieważna - jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Od tego orzeczenia apelację wywiodła powódka, w związku z czym wyrokiem z dnia 20 stycznia 2015 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że istotne ustalenia Sądu Okręgowego pozostawały w sprzeczności z przeprowadzonymi dowodami, a w konsekwencji zastosowano błędną wykładnię art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. Sąd I instancji nie określił, jaką to zasadę współżycia społecznego narusza przedmiotowa pożyczka przeznaczona i użyta przez pozwaną na spłatę wymagalnego kredytu w (...) i zaspokojenie wierzytelności innych podmiotów kredytujących. Sąd I instancji uznał, że pozwanych "stanowczo informowano o możliwości zmiany umowy", jak również, że miało to ścisły związek z ostateczną decyzją pozwanej o zaciągnięciu pożyczki - pomijając przy tym całkowicie jej ówczesną sytuację zawodową i materialną, jak i granice swobody umów zakreślone w art. 353¹ k.c. i uregulowanie udzielania kredytów i pożyczek (...). Kwestia motywacji pozwanej do uzyskania pożyczki w tak znacznych rozmiarach na uzgodnionych warunkach nieomal całkowitej spłaty kapitału w ostatniej z 36 rat - nie może być oceniana bez uwzględnienia celu pożyczki jakim była konsolidacja zobowiązań małżonków G. oraz okoliczności prowadzenia w tym czasie (tj. w 2009 r.) przez pozwaną jako przedsiębiorcę działalności gospodarczej pod firmą (...) oraz (...) K. G. (1) prowadzonej w G., S. i M.. Przychody z tego tytułu obrazuje rozliczenie podatkowe za rok 2009, załączone do wniosku o pożyczkę. W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności wskazujące na sprzeczność czynności udzielenia pożyczki z zasadami współżycia społecznego, brak zatem podstaw do stwierdzenia nieważności przedmiotowej umowy pożyczki. Sąd odwoławczy wskazał również, że zasadnicze wątpliwości budzi legitymacja czynna spółki (...), z uwagi na powierniczy charakter cesji wierzytelności. W sprawie brak jest bowiem informacji o określonych umową przelewu wierzytelności regułach inkasa, tj. stosunku wewnętrznego. Powierniczy przelew wierzytelności w celu jej ściągnięcia i przekazania zbywcy uznawany jest w doktrynie za przelew wierzytelności z osłabionymi skutkami prawnymi w stosunku do przelewu w pełni rozporządzającego, ponieważ związanie powiernika (nabywcy) stosunkiem wewnętrznym jest na ogół ściśle określone do czynności mających na celu odzyskanie wierzytelności od dłużnika i przekazanie jej powierzającemu (zbywcy). Nie można przy tym pominąć tego, że umowa przelewu ma charakter kauzalny i skutkiem pierwotnego braku prawidłowej przyczyny lub jej następnego upadku jest bezwzględna nieważność przelewu. Ponadto przelew wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wymaga jednoczesnego przeniesienia hipoteki, co z kolei wymaga wpisu do księgi wieczystej. Sąd Apelacyjny wskazał także, że nie jest wreszcie wykluczone rozpoznanie wniosku pozwanych o rozłożenie na raty przy uwzględnieniu rodzaju zadłużenia i sytuacji materialnej dłużników.

Po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania strony podtrzymały swoje stanowiska. Pozwani zakwestionowali legitymację procesową powódki i oświadczyli, że w przypadku uwzględnienia powództwa są w stanie uiszczać raty nie wyższe niż 2.000 - 2.500 zł.

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zasądził od pozwanych K. G. (1), H. G. i K. G. (2) solidarnie na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 365.069,23 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 20 marca 2012 r. do dnia zapłaty, z tym że od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetki te nie mogą przekraczać wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. W wyroku tym Sąd Okręgowy rozstrzygnął, że zgodnie z wynikiem procesu pozwani ponoszą całość kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następującym stanie faktycznym i rozważaniach prawnych.

W dniu 9 września 2009 r. pozwana K. G. (1) zawarła ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową (...) z siedzibą w G. (dalej: (...)), której była członkiem, umowę pożyczki w wysokości 325.000 zł na okres od dnia 10 września 2009 r. do dnia 10 września 2012 r. na warunkach określonych w umowie i Regulaminie, który stanowił jej integralną część wraz z Tabelą opłat i prowizji. Z udzielonej pożyczki (...) potrąciła prowizję w kwocie 13.000 zł. Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...), wynoszącej w dniu zawarcia umowy 14% w skali roku, z tym zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa nie mogła przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Pozwana zobowiązała się oddać pożyczkę w 36

miesięcznych ratach płatnych do 10-go dnia każdego miesiąca. Pierwsze 35 rat miało wynosić po 4.000 zł, a ostatnia rata 319.845,11 zł (tzw. rata balonowa). Łącznie pozwana miała oddać (...) kwotę 459.845,11 zł. Zabezpieczenie spłaty pożyczki stanowiły:

a) weksel własny in blanco nie na zlecenie wystawiony przez pozwaną;

b) hipoteka kaucyjna na należącej do pozwanej i jej męża - pozwanego H. G. - nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą nr (...); hipoteka zabezpieczała wierzytelność do kwoty 399.900 zł;

c) poręczenia męża i syna pozwanej - odpowiednio pozwanych H. G. i K. G. (2) - przy czym oba poręczenia miały charakter bezterminowy i obejmowały spłatę należności głównej, odsetek, opłat, prowizji i innych kosztów przysługujących (...) w razie nieterminowej spłaty pożyczki przez pozwaną; żona pozwanego K. G. (2) wyraziła zgodę na poręczenie;

d) cesja z umowy ubezpieczeniowej polis nr (...).

W przypadku nieterminowej spłaty należność stawała się w następnym dniu przeterminowana. Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane miały być odsetki wg stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych, których wysokość ustalał w drodze uchwały Zarząd (...), z zastrzeżeniem, że nie mogły być one wyższe niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (§ 24 Regulaminu).

Według ustaleń Sądu Okręgowego, przyczyną ubiegania się przez pozwaną o pożyczkę był zamiar konsolidacji dotychczasowych zobowiązań swoich i męża względem licznych instytucji bankowych oraz wcześniejszych zobowiązań wobec (...). Pozwana poinformowała o powyższym (...) i przedłożyła dokumentację dotyczącą sytuacji materialnej swojej i męża. Przed zawarciem umowy pożyczki pozwani byli informowani przez pracowników (...) o trwających pracach legislacyjnych nad umożliwieniem spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym udzielania kredytów i pożyczek na cele niemieszkaniowe na okres do 10 lat, zamiast 3 lat jak do tej pory. Pozwani oczekiwali, że nowe regulacje szybko wyjdą w życie i już od grudnia 2009 r. / stycznia 2010 r. możliwe będzie wydłużenie terminu spłaty pożyczki. Pozwani uzyskali zapewnienie, że gdy tylko zaczną obowiązywać nowe przepisy, to będą oni mogli wystąpić ze stosownym wnioskiem w tym zakresie.

Pozwana do kwietnia 2011 r. regularnie spłacała raty pożyczki, w maju 2011 r. nie zapłaciła raty, natomiast w czerwcu zapłaciła ją z opóźnieniem. W dniu 8 lipca 2011 r. pozwana zapłaciła kwotę 4.540,42 zł, obejmującą również odsetki karne i opłaty manipulacyjne. W dniu 11 lipca 2011 r. pozwana uiściła kwotę 375,43 zł, w dniu 19 lipca 2011 r. kwotę 2.000 zł i w dniu 16 sierpnia 2011 r. kwotę 350 zł. W późniejszym okresie pozwana, jak i pozwani nie dokonywali żadnych wpłat na poczet spłaty przedmiotowej pożyczki. Przyczyną zaprzestania dokonywania spłat było uznanie przez pozwanych, że regulowanie długu jest bezcelowe, ponieważ pomimo wszystkich dotychczasowych wpłat wysokość zadłużenia nadal była zbliżona do kwoty udzielonej pożyczki. (...) wielokrotnie pisemnie wzywała pozwaną do spłaty zadłużenia oraz informowała poręczycieli o zaległościach. Pismem z dnia 26 września 2011 r. (...) wypowiedziała pozwanej umowę i wezwała ją do dobrowolnej spłaty przeterminowanego zadłużenia pod rygorem postawienia w stan natychmiastowej wymagalności całej pożyczki. Korespondencja została doręczona pozwanej w dniu 30 września 2011 r. na adres przy ul. (...) w G.. Jednocześnie (...) zawiadomiła poręczycieli o wypowiedzeniu umowy, wysyłając przesyłki listami poleconymi na wskazane przez nich adresy. Pożyczka została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności w dniu 30 października 2011 r. Po dniu wymagalności (...) naliczała odsetki karne od całego niespłaconego kapitału pożyczki.

Pozwana zwracała się z prośbami o renegotjowanie warunków umowy i wydłużenie terminu spłaty do 10 lat. (...) odmawiała, ponieważ nadal brak było regulacji prawnych umożliwiających takie rozwiązanie.

Na dzień 20 marca 2012 r. zadłużenie pozwanych wynosiło 365.156,61 zł. Składało się na nie:

a) pozostała niespłacona część kapitału pożyczki w wysokości 319.949,34 zł;

b) pozostałe należności w wysokości 45.207,27 zł, które obejmowały:

-.

- kwotę 15.148,37 zł tytułem odsetek umownych w wysokości 14% od udzielonej pożyczki zgodnie z planem spłaty rat, tj. od dnia 10 czerwca 2011 r. do dnia 30 października 2011 r., przy czym kwota ta została pomniejszona o dokonane wpłaty w wysokości 2.251,67 zł (17.400,04 zł - 2.251,67 zł = 15.148,37 zł);
- kwotę 36,47 zł tytułem odsetek karnych do dnia wymagalności - od zaległych rat kapitałowych od dnia 16 sierpnia 2011 r. do dnia 30 października 2011 r.;
- kwotę 29.873,63 zł tytułem odsetek karnych od dnia wymagalności do dnia wniesienia pozwu (20 marca 2012 r.), czyli za 142 dni - od zaległego kapitału wynoszącego 319.949,34 zł z oprocentowaniem karnym w wysokości 24% oraz
- kwotę 148,80 zł tytułem pozostałych kosztów wezwań do zapłaty, na którą składały się: opłata z tytułu windykacji terenowej z dnia 25 sierpnia 2011 r. w wysokości 150 zł oraz koszty wezwań pozwanych do zapłaty z dnia 12 września 2011 r. (łącznie 3 wezwania) w wysokości 75 zł, przy czym kwota ta została już pomniejszona o dokonane wpłaty w wysokości 76,20 zł (225 zł - 76,20 zł = 148,80 zł).

Pod koniec 2012 r. weszły w życie regulacje prawne pozwalające spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym na udzielanie pożyczek na cele Niemieszkaniowe na okres do 10 lat.

Umową przelewu wierzytelności zawartą w dniu 26 marca 2012 r. (...) przeniósł na (...) S.a.r.l. prywatną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Luksemburgu wszelkie Wierzytelności 2B, w tym wierzytelność względem pozwanych K. G. (1), H. G. i K. G. (2). Aneks nr (...) do powyższej umowy, zawartym w dniu 9 sierpnia 2016 r., strony ustaliły, że "Wierzytelności 2B" oznaczają wierzytelności (...) względem osób trzecich, powstałe na mocy umów kredytów i pożyczek zawieranych w toku prowadzonej przez (...) działalności, które zostały wskazane w załączniku nr 5 do umowy przelewu wierzytelności. W dniu 26 marca 2012 r. (...) S.a.r.l. prywatna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Luksemburgu zawarła z powódką umowę dotyczącą obsługi wierzytelności 2B w odniesieniu do segmentu 2, na podstawie której powódka działająca jako wierzyciel powierniczy w odniesieniu do wierzytelności 2B zobowiązała się do prowadzenia na rzecz (...) S.a.r.l. (tj. wyłącznego i ostatecznego beneficjenta Wierzytelności 2B) usług czynności windykacyjnych na zasadach określonych w przedmiotowej umowie. Strony ustaliły, że (...) S.a.r.l. może formułować pod adresem powódki zalecenia co do zasad i trybu windykacji poszczególnych Wierzytelności 2B, a po zawarciu umowy cesji będzie ostatecznym posiadaczem Wierzytelności 2B, ale powódka pozostanie powierniczym posiadaczem Wierzytelności 2B. W związku z tym wszelkie skutki powierniczego przelewu Wierzytelności (...) będą wiążące dla stron, na warunkach określonych w przedmiotowej umowie. Strony ustaliły także, że przez (...) 2B rozumieją: przygotowanie Wierzytelności 2B do skierowania na drogę postępowania sądowego po skutecznym wypowiedzeniu umowy pożyczki lub kredytu; skierowanie Wierzytelności 2B na drogę postępowania sądowego w celu uzyskania tytułu egzekucyjnego i systematyczne nadzorowanie przebiegu tego postępowania aż do momentu uzyskania prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie w danej sprawie i wystąpienie do właściwego sądu z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności uzyskanemu tytułowi egzekucyjnemu w celu uzyskania w danej sprawie tytułu wykonawczego. Strony uzgodniły także, że (...) S.a.r.l. w szczególnie uzasadnionych przypadkach może w okresie obowiązywania przedmiotowej umowy zażądać od powódki przelewu tytułu do Wierzytelności 2B, a powódka jest zobowiązana do dokonania tego przelewu nieodpłatnie w terminie 30 dni od otrzymania żądania.

Aneks nr (...) do powyższej umowy, zawartym w dniu 9 sierpnia 2016 r., strony ustaliły, że w celu uniknięcia wątpliwości postanowiły potwierdzić dokonanie powierniczego przelewu Wierzytelności (...) i doprecyzować treść umowy i wskazały, że (...) S.a.r.l. w celu umożliwienia wykonania przez powódkę usług wskazanych w umowie

dotyczącej obsługi wierzytelności 2B w odniesieniu do segmentu 2 - dokonał przelewu powierniczego Wierzytelności 2B wraz ze wszystkimi istniejącymi zabezpieczeniami tychże Wierzytelności 2B na rzecz powódki, a powódka ten przelew przyjęła i zobowiązała się do wykonywania czynności obsługi Wierzytelności 2B, na zasadach określonych w przedmiotowej umowie, w imieniu własnym, lecz na rzecz (...) S.a r.l.

W księdze wieczystej nr (...) dokonano zmiany wpisu hipoteki zabezpieczającej pożyczkę z dnia 9 września 2009 r. poprzez ujawnienie jako wierzyciela hipotecznego (...) S.a r.l., a następnie powódki.

Ustaleń faktycznych w sprawie Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dołączonych przez strony dowodów z dokumentów oraz dowodów z zeznań świadków i dowodu z przesłuchania stron, ograniczony do przesłuchania pozwanych. Powołując się na treść przepisów art. 720 § 1 k.c., art. 876 k.c. i art. 879 § 1 k.c. Sąd Okręgowy związany również wytycznymi Sądu Apelacyjnego, który uznał, że czynność polegająca na udzieleniu pozwanej K. G. (1) pożyczki w dniu 9 września 2009 r. nie była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, a w konsekwencji nie zaistniały przesłanki do stwierdzenia jej nieważności, uznał, że powódka wykazała przejście spornej wierzytelności z wierzyciela pierwotnego (...) na (...) S.a r.l. prywatną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Luksemburgu, a następnie powierniczy przelew wierzytelności na powódkę. Zarazem Sąd Okręgowy dokonał analizy stosunku wewnętrznego cesjonariusza i cedenta, z którego wynika, że powódka została upoważniona m.in. do skierowania wierzytelności na drogę postępowania sądowego w celu uzyskania tytułu egzekucyjnego i systematycznego nadzorowania przebiegu tego postępowania aż do momentu uzyskania prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie w sprawie oraz do wystąpienia do właściwego sądu z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności uzyskanemu tytułowi egzekucyjnemu. Jednocześnie dokonano także przeniesienia hipoteki zabezpieczającej przedmiotową pożyczkę na powódkę, co potwierdza wpis w księdze wieczystej nr (...). Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że powódka posiada w niniejszej sprawie czynną legitymację procesową.

Sąd pierwszej instancji uznał również, iż wbrew twierdzeniom pozwanych nastąpiło skuteczne wypowiedzenie umowy, a całość zadłużenia stała się wymagalna. Bezzasadnym był także zarzut przedawnienia roszczeń, gdyż całość zadłużenia stała się wymagalna z dniem 30 października 2011 r., a powództwo w niniejszej sprawie zostało wytoczone w dniu 20 marca 2012 r., a więc niespełna 5 miesięcy później. Sąd Okręgowy uznał, że zabezpieczenia pożyczki - tj. hipoteka na nieruchomości pozwanych K. G. (1) i H. G. oraz poręczenia pozwanych H. G. i K. G. (2) - były właściwe i typowe dla roszczeń pożyczkobiorcy z tytułu umowy pożyczki o tak znacznej wartości. Sposoby te są dopuszczalne prawnie, a klarownym i bezsprzecznym pozostawał zakres odpowiedzialności poręczycieli, którzy zobowiązali się odpowiadać bezterminowo za spłatę należności głównej, odsetek, opłat, prowizji i innych kosztów przysługujących w razie nieterminowej spłaty pożyczki przez pozwaną K. G. (1).

Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę jak w punkcie 1. sentencji wyroku. O roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. i art. 482 § 1 k.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiedli pozwani, zaskarżając go w całości.

Zarzucili:

1. naruszenie przepisów postępowania, mających wpływ na wynik sprawy tj.:

a) art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez dopuszczenie przez Sąd I instancji dowodu z dokumentów powołanych przez powódkę w piśmie przygotowawczym z dnia 31 sierpnia 2015 roku, podczas gdy dowody te powinny zostać pominięte przez Sąd I instancji jako spóźnione,

b) art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów, co polegało na niezgodnej z zasadami logiki ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności dokumentów, zawierających wyciągi z umów przedstawionych przez powódkę, że sporna wierzytelność została przeniesiona z (...) S.a r.l. na powódkę, a także nie wyjaśnienie wątpliwości, które wynikały z treści materiału dowodowego,

c) art. 328 § 2 k.p.c. przez nie wyjaśnienie podstawy faktycznej i prawnej orzeczenia w zakresie istnienia czynnej legitymacji procesowej w wyniku czego nie jest możliwe zrekonstruowanie motywów orzeczenia w tej sferze;

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału polegająca na uznaniu, że powódka zawarła ze spółką (...) S.a r.l. z siedzibą w Luksemburgu umowę cesji powierniczej na podstawie której została przeniesiona sporna wierzytelność;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

a) art. 65 § 2 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na pominięciu zawartych w tym przepisie dyrektyw wykładni oświadczeń woli odnośnie badania treści oświadczeń stron zawartych w Aneksie nr (...) do umowy dotyczącej obsługi wierzytelności 2B w odniesieniu do segmentu 2 z dnia 26 marca 2012 roku,

b) art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowania polegające na uznaniu, że powódka wykazała przysługującą jej legitymację procesową czynną, pomimo nie przedstawienia dowodów na zawarcie ważnej umowy przelewu spornej wierzytelności uprawniającego ją do występowania w roli powoda, której wykazanie obciążało stronę powodową.

Ze względu na powyższe uchybienia, pozwani wnieśli o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów procesu za pierwszą instancję według norm przepisanych

2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą według norm przepisanych.

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji pozwanych i zasądzenie na jej rzecz od pozwanych solidarnie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych jest nie zasadna. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji, a próbując również rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Na wstępie należy wskazać, że w świetle treści art. 386 § 6 k.p.c. nie tylko Sąd Okręgowy, ale także Sąd Apelacyjny ponownie rozpoznający sprawę związany był oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania, wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 stycznia 2015 r., w sprawie oznaczoną sygn. akt I ACa 696/14.

W wyroku tym Sąd Apelacyjny wyraził wątpliwości co do legitymacji czynnej spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. w niniejszym procesie, co w pierwszej kolejności było przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego.

Odnosząc się przy tym do pierwszego zarzutu apelacyjnego pozwanych dotyczącego naruszenia przepisów prawa procesowego w postaci art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez dopuszczenie przez Sąd I instancji dowodu z dokumentów powołanych przez powódkę w piśmie przygotowawczym z dnia 31 sierpnia 2015 roku, podczas gdy w ocenie apelującego dowody te powinny zostać pominięte przez Sąd I instancji jako spóźnione w pierwszej kolejności należy wskazać, że sąd nie może dopuścić się naruszenia art. 217 § 1 k.p.c., podobnie jak i art. 227 k.p.c., który określa jedynie, jakie fakty mogą być przedmiotem dowodu. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., IV CSK 503/13 LEX nr 1467131).

Nawet gdyby uznać, że skarżącym chodziło w istocie o naruszenie art. 207 § 6 k.p.c. (tej podstawy prawnej jednak nie wskazano w apelacji), to utrwalone jest w orzecznictwie, że przy wykładni art. 207 § 6 k.p.c. trzeba mieć na względzie treść art. 217 § 1 k.p.c. dającego prawo stronie do przytaczania okoliczności faktycznych i dowodów na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy. W tym świetle art. 207 § 6 k.p.c. stanowi wyjątek od ogólnej zasady, co powoduje, że należy go stosować wyłącznie w

ściśle określonych wypadkach, których dotyczy. Przepisy procesowe nie nakładają na powoda obowiązku, na etapie wniesienia pozwu, przewidywania hipotetycznych sposobów obrony strony przeciwnej i zgłaszania dowodów "na wszelki wypadek" (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2015r., I CSK 928/14, LEX nr 1973553).

Jak wynika z treści pisma procesowego pozwanego K. G. (2) z dnia 20 stycznia 2013 r. nie tylko nie sprzeciwił się on zmianie podmiotowej po stronie powodowej, lecz wprost wyraził zgodę na wstąpienie spółki (...) sp. z o.o. w miejsce dotychczasowego powoda Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (...) w G., składając równocześnie wniosek o zwolnienie dotychczasowego powoda od udziału w sprawie (k. 54). Także pozostali pozwani nie kwestionowali legitymacji powódki, wynikającej z umowy cesji w trakcie postępowania toczącego się w sprawie o sygn. akt XV C 1136/12, z powództwa poprzedniego wierzyciela - (...), podnosząc, że wobec cesji wierzytelności powodem winna być spółka (...) sp. z o.o. (postanowienie z 18.01.2013 r. k. 86-87). Również w niniejszym postępowaniu do czasu uchylecia pierwszego wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie o sygn. akt XV C 1136/12 pozwani nie podnosili żadnych zarzutów odnoszących się do legitymacji procesowej czynnej powódki. W toku postępowania na żądanie Sądu Okręgowego powódka złożyła zawiadomienie pozwanej K. G. (1), dokonane pismem z 20 kwietnia 2012 r., że wierzytelność (...) została sprzedana (...) s.a.r.l. (k. 251). W piśmie procesowym złożonym następnie przez pozwanych w dniu 9 grudnia 2013r. nie kwestionowali oni ani legitymacji powódki, ani skuteczności cesji wierzytelności (k. 258-259).

W ocenie Sądu Apelacyjnego po pierwsze potrzeba powołania wskazanych dowodów powstała na skutek oceny prawnej zawartej w wytycznych Sądu Apelacyjnego, wyrażonych przy pierwszym rozpoznaniu sprawy apelacyjnej, a konkretnie do daty zakreślonej postanowieniem Sądu Okręgowego z 12 sierpnia 2015 r. wydanym w trybie art. 207 § 3 k.p.c. (k. 418). Dla powódki termin ten upływał z dniem 10 września 2015 r. (z.p.o. k. 421). Pismo przygotowawcze powódki z załącznikami w postaci wyciągów umów przelewu wierzytelności wraz z aneksami wpłynęło 10 września 2015 r., a zostało nadane 7 września 2015 r. (k. 422-450). Przeprowadzenie złożonych w terminie dowodów z dokumentów dołączonych do pisma przygotowawczego z dnia 31 sierpnia 2015 r., jak wspomniano wyżej było bezpośrednim skutkiem związania sądu pierwszej instancji oceną prawną i wskazaniem co do dalszego toku postępowania, zawartymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 stycznia 2015 r. w konsekwencji, twierdzenia apelującego dotyczące naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów postępowania dotyczących prekluzji dowodowej nie znalazły potwierdzenia w okolicznościach rozpoznawanej sprawy.

Odnosząc się do kwestii legitymacji czynnej strony powodowej, zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, pod pojęciem tym należy rozumieć uprawnienie do wytoczenia powództwa i popierania go w celu uzyskania ochrony praw podmiotowych własnych lub cudzych, które podlega indywidualnej ocenie w każdym procesie i musi wynikać z własnego prawa procesowego lub przepisu. (...) Rozdzielenie legitymacji następuje gdy pozycję stron procesowych zajmują osoby nie będące jednocześnie dysponentami praw i obowiązków stanowiących przedmiot procesu. Taki podstawiony podmiot działa w imieniu własnym (strona w znaczeniu procesowym) na rzecz osoby, której sfery prawnej dotyczy spór. (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt IV CSK 711/15, publ. LEX nr 211437).

Odnosząc się do zawartego w apelacji pozwanych zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. należy wskazać, że w myśl powołanego przepisu ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wniosku

i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Nadto należy wskazać, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga określenia, jakich to konkretnie uchybień dopuścił się sąd orzekający, naruszając tym samym zasady logicznego rozumowania bądź wskazania doświadczenia życiowego w toku wyprowadzania wniosków w oparciu o przeprowadzone dowody. Formułujący taki zarzut powinien zatem określić, jaki konkretnie dowód i z naruszeniem jakich dokładnie wskazanych kryteriów sąd ocenił niewłaściwie. Nie może to być natomiast zarzut wynikający z samego niezadowolenia strony z treści orzeczenia, przy jednoczesnym braku argumentacji jurydycznej.

Skarżący nie kwestionuje ani w samym zarzucie, ani w jego uzasadnieniu wiarygodności dokumentów będących podstawą ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, lecz przedstawia szeroki wywód dotyczący oceny prawnej umów cesji wierzytelności. Tym samym zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. jest nieuzasadniony. Skoro tak, to również zarzut błędnych ustaleń faktycznych jest pozbawiony podstaw, skarżący odnosi go bowiem nie do faktu zawarcia umowy przelewu, lecz prawnej oceny charakteru tej umowy, a w konsekwencji istnienia legitymacji procesowej czynnej powódki. Kwestie te podlegają badaniu przez Sąd Apelacyjny także z urzędu, w ramach obowiązku oceny naruszenia prawa materialnego.

Nietrafny jest również ostatni z zarzutów naruszenia prawa procesowego -mianowicie art. 328§2 k.p.c. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszelkie niezbędne, wskazane w tym przepisie elementy konstrukcyjne, utrwalone zaś jest w orzecznictwie, że wady uzasadnienia wyroku mogą mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia tylko wówczas, gdy z ich powodu niemożliwa jest ocena instancyjna. Takich zarzutów uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie sposób przypisać.

W aspekcie zarzutu dotyczącego możliwości oceny legitymacji procesowej czynnej powódki z uwzględnieniem aneksu numer (...) (k. 432-434) należy mieć na uwadze, że Sąd meriti bada jej istnienie zgodnie z treścią art. 316 § 1 k.p.c. na dzień zamknięcia sprawy, istotnym zatem jest aby powód wykazał wówczas, że jest legitymowany do wszczęcia postępowania w sprawie. Strona ma legitymację procesową wówczas, gdy na podstawie przepisów prawa materialnego jest uprawniona do występowania w określonym procesie cywilnym w charakterze powoda lub pozwanego, to jest gdy z wiążącego strony procesu stosunku prawnego wynika zarówno uprawnienie powoda do zgłoszenia konkretnego żądania, jak również obowiązek pozwanego do jego spełnienia. Legitymacja procesowa stanowi przesłankę materialnoprawną, sąd dokonuje oceny jej istnienia w chwili orzekania co do istoty sprawy (wyrokowania).

Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że powódka jest legitymowana czynnie w niniejszej sprawie, wskazując jakie elementy umowy zawartej pomiędzy (...) z siedzibą w G., a (...) S.a.r.l. prywatną spółką z ograniczoną odpowiedzialnością prawa luksemburskiego, a następnie jakie elementy pomiędzy spółką prawa luksemburskiego (...) S.a.r.l., a powodową spółką uznaje za spełniające dyspozycje tej czynności prawnej i przepisów prawa materialnego.

Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że dołączona umowy przelewu wierzytelności wraz z aneksami do tej umowy, które ją precyzowały, zawiera wszelkie elementy istotne dla umów przelewu powierniczego w drodze inkasa, która to konstrukcja jest już utrwalona i powszechnie przyjęta w orzecznictwie sądowym jako dopuszczalna.

Powierniczy przelew wierzytelności w celu jej ściągnięcia i przekazania zbywcy to umowa, na podstawie której cedent przekazuje wierzytelność do majątku osoby trzeciej, aby ta realizowała wierzytelność wobec dłużnika w imieniu własnym, ale na jego rzecz za przykładowo odpowiednim wynagrodzeniem na podstawie umowy zlecenia. Podstawy

ukształtowania czynności powierniczej dostarcza art. 353¹ k.c. z uwzględnieniem ograniczeń wskazanych w tym przepisie oraz w art. 58 k.c. Na cechy konstytutywne tego rodzaju czynności składają się:

1. przeniesienie przez powierzającego na powiernika jakiegoś prawa (wierzytelności) w następstwie czego powiernik może korzystać z niego względem osób trzecich w zakresie wyznaczonym jego treścią (stosunek zewnętrzny);
2. zobowiązanie powiernika wobec powierzającego (stosunek wewnętrzny), że będzie z tego prawa korzystał w ograniczonym zakresie wskazanym treścią umowy powierniczej w szczególności, że prawo to (wierzytelność) powróci do powierzającego.

Występują tu zatem dwa podstawowe stosunki prawne - zewnętrzny pomiędzy dłużnikiem wierzytelności a nabywcą (powiernikiem) i wewnętrzny (z reguły zlecenia) pomiędzy zbywcą wierzytelności a nabywcą. Tego rodzaju umowa uznawana jest za przelew wierzytelności (art. 509 k.c.) z osłabionymi skutkami prawnymi w stosunku do przelewu w pełni rozporządzającego, ponieważ związanie powiernika (nabywcy) stosunkiem wewnętrznym jest ściśle określone do czynności mających na celu odzyskanie wierzytelności od dłużnika i przekazanie jej powierzającemu (zbywcy).

Na taki charakter powierniczego przelewu wierzytelności w celu jej ściągnięcia i dopuszczalność stosowania go w obrocie prawnym wskazuje zarówno doktryna, jak i orzecznictwo (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1999 r. I CKN 111/99, OSNC 2000/4/82, z 6 maja 2004 r. II CK 252/03, z 8 września 2011 r. III CSK 349/10, opubl: L.).

Konstrukcja przelewu powierniczego przeniesienia wierzytelności w celu jej ściągnięcia polega na tym, że wierzyciel na podstawie stosunku wewnętrznego (z reguły umowy zlecenia) z inną osobą, zamiast udzielenia jej pełnomocnictwa, przelewa wierzytelność na zleceniobiorcę (cesjonariusza), który zobowiązuje się ściągnąć wierzytelność od dłużnika i wydać wierzycielowi uzyskane świadczenie. W następstwie takiej umowy zleceniobiorca staje się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia wchodzi do jego majątku. W stosunku wewnętrznym zleceniobiorca (cesjonariusz), jako powiernik, powinien stosować się do wskazówek zleceniodawcy (cedenta). Działa wprawdzie w imieniu własnym, ale z gospodarczego punktu widzenia, na rachunek zleceniodawcy. Powszechnie przyjmuje się też w literaturze i orzecznictwie dopuszczalność zawarcia powierniczej umowy przelewu wierzytelności, w szczególności powierniczej umowy przelewu w celu inkasa. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 października 1999r., sygn. akt I CKN 111/99 (publ. OSNC 2000/4/82) dopuszczalne jest zawarcie powierniczej umowy przelewu w celu inkasa - wyegzekwowania należności. W treści umowy między (...) S.a.r.l. a powódką wprost wskazano, że wierzytelności zostały przeniesione ze (...) na w celu ich dalszej windykacji na Asekurację w imieniu własnym lecz na rzecz (...) S.a.r.l. , powódka zobowiązuje się do prowadzenia usług czynności windykacyjnych, wykonania powierzonych czynności, zleceniodawca zaś ((...) S.a.r.l.) może formułować powódce zlecenia co do zasad i trybu windykacji poszczególnych wierzytelności 2B, nadto będzie ostatecznym posiadaczem wierzytelności . W punkcie 2 umowy sprecyzowano zasady kompleksowej obsługi wierzytelności., Aneks nr (...) z 9 sierpnia 2012r. potwierdzając zawarcie umowy powierniczego przelewu wierzytelności wprowadził także do umowy dwa załączniki, zawierające dane przedmiotowe dotyczące wskazanych wierzytelności i dodatkowe dane ekonomiczne.

Ocena, czy sporne umowy przelewu miały charakter powierniczego przelewu w celu inkasa powinna opierać się przede wszystkim na badaniu treści umów wyrażających zgodną wolę stron. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 29 czerwca 1995 r. III CZP 66/95 (OSNC 1995/12/168) wykładnia oświadczeń woli polega na ustaleniu ich znaczenia. W pierwszej fazie sens oświadczenia woli ustala się mając na uwadze rzeczywiste ukonstytuowanie się znaczenia między stronami w chwili składania oświadczenia woli. Uznaje się zatem za wiążący sens oświadczenia woli, w jakim rozumiała go zarówno osoba składająca, jak i odbierająca to oświadczenie w chwili składania i odbierania go. Jeżeli w tym momencie obie strony rozumiały znaczenie oświadczenia woli tak samo, zbędna są już dalsze zabiegi interpretacyjne.

Rozważając powyższe okoliczności w kontekście zarzutu apelacyjnego odnoszącego się do naruszenia przepisu prawa materialnego jakim jest art. 65 § 2 k.c. trzeba wskazać, że przy cesji wierzytelności należy odnieść się do literalnego

brzmienia treści umowy, a bezspornym jest to, że zarówno powodowa spółka, (...) (...) z siedzibą w G. (...), jak i spółka prawa luksemburskiego (...) S.a.r.l. w taki sam sposób rozumiały charakter zawartych umów, jak również cel jaki chciały osiągnąć poprzez ich zawarcie, co wynika już wskazano powyżej wprost z treści aneksów nr (...) do każdej z umów.

Strona powodowa, jak wskazano już wyżej, jako dowód nabycia wierzytelności wobec pozwanych przedstawiła wyciąg z umowy przelewu wierzytelności zawartej pomiędzy (...), a (...) S.a.r.l. wraz z wyciągiem z aneksu do tej umowy, a także wyciąg z umowy dotyczącej obsługi wierzytelności 2 B w odniesieniu do segmentu 2 zawartej pomiędzy (...) S.a.r.l. z powodową spółką z dnia 26 marca 2012 r.

Sąd I instancji dokonał trafnej interpretacji tych dokumentów. Umowa przelewu wierzytelności zawarta pomiędzy (...), a (...) S.a.r.l. dotyczyła wszelkich, poszczególnych wierzytelności 2 B, co zawierał załącznik nr 5, o czym stanowi pkt 2.1 ww. umowy, natomiast druga umowa przelewu zawarta pomiędzy (...) S.a.r.l. oraz powodową spółką zobowiązywała powódkę jako wierzyciela powierniczego w odniesieniu do wierzytelności 2 B do prowadzenia na rzecz (...) S.a.r.l. usług czynności windykacyjnych (pkt. 1.1 umowy z 26.03.2012 r, k.430v.). Aneksem nr (...) do powyższej umowy, zawartym w dniu 9 sierpnia 2016 r., strony ustaliły, że w celu uniknięcia wątpliwości postanowiły potwierdzić dokonanie powierniczego przelewu Wierzytelności (...) i doprecyzować treść umowy i wskazały, że (...) S.a.r.l. w celu umożliwienia wykonania przez powódkę usług wskazanych w umowie dotyczącej obsługi wierzytelności 2B w odniesieniu do segmentu 2 - dokonał przelewu powierniczego Wierzytelności 2B wraz ze wszystkimi istniejącymi zabezpieczeniami tychże Wierzytelności 2B na rzecz powódki, a powódka ten przelew przyjęła i zobowiązała się do wykonywania czynności obsługi Wierzytelności 2B, na zasadach określonych w przedmiotowej umowie, w imieniu własnym, lecz na rzecz (...) S.a.r.l. Celem zaś usunięcia jakichkolwiek wątpliwości strony uzupełniły umowę z dnia 26 marca 2012 r. o punkt 1.7 zgodnie z którym (...) S.a.r.l. jako zleceniodawca dokonał powierniczego przelewu wierzytelności na rzecz (...) sp. z o.o. jako zleceniobiorcy, a powodowa spółka przelew ten przyjęła (k.432v). Brzmienie zapisów umów jest w ocenie Sądu Apelacyjnego sformułowane w sposób wyraźny i nie nasuwający żadnych wątpliwości co do wskazanych treści, z których jednoznacznie wynika, że strony dokonały czynności prawnej w postaci powierniczego przelewu wierzytelności.

Biorąc pod uwagę powyższe za bezpodstawne należy uznać twierdzenia pozwanych, że strony oświadczyły się tylko co do zawarcia umowy cesji, a przedłożony przez powódkę wyciąg z umowy dotyczący obsługi wierzytelności i aneksu do niej zawiera oświadczenie wiedzy, a nie oświadczenie woli. W chwili zawierania tych umów ich strony w taki sam sposób rozumiały sens zawartych w nich oświadczeń woli: wszystkie przyjmowały ich powierniczy charakter w celu wyegzekwowania wierzytelności. To zaś prowadzi do wniosku, że jakiegokolwiek dalsze zabiegi interpretacyjne w celu ustalenia powierniczego charakteru tych umów są w istocie zbędne, a zarzuty apelacyjne z tym związane są bezprzedmiotowe.

Sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 65 k.c. ustalając, że sporne umowy miały charakter powierniczy w celu inkasa, wziął bowiem pod uwagę wszystkie okoliczności, które w świetle art. 65 k.c. powinny być uwzględnione przy tłumaczeniu oświadczenia woli.

Przechodząc do oceny ostatniego zarzutu apelacyjnego, Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentacji pozwanych odnoszącej się do naruszenia art. 6 k.c., trzeba bowiem podkreślić na wstępie, iż zarzut ten został sformułowany wadliwie. Przepis art. 6 k.c. stanowi o ciężarze dowodu w sensie materialnoprawnym i wskazuje, kogo obciążają skutki nieudowodnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Stanowi on jedynie ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu i określa reguły dowodzenia, nie stanowi natomiast samodzielnej podstawy rozstrzygnięcia, wobec czego powołanie go w apelacji nie może być skuteczne bez wskazania przepisu prawa materialnego, stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia i konkretyzującego rozkład ciężaru dowodu w danym wypadku. Przepis art. 6 nie reguluje kwestii oceny skuteczności wykazania dowodzonych okoliczności, ponieważ to podlega ocenie w świetle przepisów procesowych. Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być natomiast rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscepcji i faktów

uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 r., sygn. akt I CR 79/82, publ. LEX nr 8416). W niniejszej sprawie, apelujący, poza naruszeniem przepisu art. 6 k.c. sformułował jedynie nietrafne, jak wskazano we wcześniejszej części rozważań, zarzuty dotyczące niewłaściwej wykładni oświadczeń woli odnośnie treści oświadczeń stron, a także co do dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny dowodów w toku procesu. Już zatem powołanie w dalszej części postępowania apelacyjnego zarzutu naruszenia przepisu art. 6 k.c., bez korelacji z konkretnymi przepisami prawa materialnego, nie mogło zatem stanowić skutecznej próby podważenia zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, określoną w art. 98 k.p.c. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego powódki ustalono na podstawie § 6 pkt 7) w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz.U z 2013 poz. 490 ze zm.).

SSA Ewa Giezek SSA Zbigniew Merchel SSO del. Barbara Rączka-Sekścińska